

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף השפות
הפיקוח על הוראת העברית

יג באב תשפ"ב
10 באוגוסט 2022

לרכזיות ולמורים/ות לעברית בחטיבות העליונות,

מיקוד התכנים לבחינת הבגרות בעברית תשפ"ג

עם סגירת בתי הספר בגין משבר הקורונה והמעבר ללמידה מרחוק באופן מלא וחלקי מאמצע שנה"ל תש"ף ובשנתיים שחלפו מאז הוחלט על מיקוד תכנים להוראה ולהיבחנות בחטיבת הביניים ובחטיבות העליונות. מיקוד התכנים נועד לתת מענה לשגרת הלמידה החדשה, אשר פגמה באיכות הלמידה וההוראה ובהספק החומר, וכן גרמה לפערים בהישגי התלמידים ובידע.

לשמחתנו, שנה"ל תשפ"ג עתידה להיפתח כשסכנת בידודים נרחבים וסגרים אינה מרחפת מעליה, אך ייתכן כי פערים שנוצרו במהלך השנתיים וחצי האחרונות זקוקים למענה בקרב הבוגרים המגיעים לקו הגמר של בחינת הבגרות. אי לכך הוחלט כי גם בשנה"ל תשפ"ג יהיה מיקוד תכנים להיבחנות בבחינת הבגרות בעברית.

שימו לב:

- בכיתות ז-י אין מיקוד למידה, וזאת מתוך הצורך לצמצם את פער הלימודים ולא לשמר אותן. תוכניות העבודה בכיתות אלה ייבנו על סמך תוכנית הלימודים המופיעה בחוזר המפמ"ר בהתבסס על מיפויים בית-ספריים ותוך מתן מענה לצרכים העולים מהם. בתוך כך מומלץ לבנות את תוכנית ההוראה סביב נושאי הליבה המרכזיים בכל אחד מהתחומים: הבנה, הבעה ולשון ובמעגלים ההולכים ומתרחבים מתוך נושאי הליבה. כדאי להיעזר במשימות מפמ"ר ובמבחני מדף העומדים לרשות המורים. ראו קישורים בחוזר המפמ"ר.
- התכנים לכל שאלון המצויינים במסמך זה הם התכנים **שלא** ייכללו בבחינות הבגרות, קרי תכנים שייגרעו **השנה** מתוכנית הלימודים הקיימת. הבהרה: בחוזר המפמ"ר מפורטת התוכנית כולה, ומסמך זה הוא בבחינת מסמך משלים המפרט מה ייגרע השנה מהתוכנית הכללית.
- המיקוד המוצג פה תקף **לכל** מועדי ההיבחנות בשנה"ל תשפ"ג: חורף, קיץ ומועד ב. מיקוד זה מחליף את מסמכי המיקוד שפורסמו בשנה"ל תשפ"ב.
- לשאלונים 11282 ו-11182 **אין** מיקוד.
- בשאלונים המותאמים (11241, 11247 ו-11231) המיקוד הוא על-פי תוכנית ההיבחנות לשאלונים אלה, המצומצמת מלכתחילה.
- **משנה"ל תשפ"ד לא יהיה עוד מיקוד תכנים להיבחנות.**

בכל שאלה מומלץ לפנות למדריכות הבית-ספריות והמחוזיות.

בברכה,
תומר בזמן
מפמ"ר עברית

שאלונים 11281 ו-11267*

הבנת הנקרא (25 נקודות)

פרק זה לא יכול כתיבת עמדה אישית מנומקת בהיקף מצומצם בזיקה לטקסטים.

כתיבה (25 נקודות)

בפרק זה תידרש כתיבה הממזגת בין שני טקסטים למטרת סקירה בהתאם לרכיבי המטלה. היקף הכתיבה הנדרש הוא 100-200 מילים.

שם המספר ומילות היחס (10 נקודות)

פרק זה לא יכול

- שימוש תקני של שם המספר בשברים
- שימוש תקני במילות היחס

תחביר (40 נקודות)

פרק זה לא יכול

- זיהוי וניתוח משפטים בעלי חלק ייחוד והמרתם¹
- זיהוי וניתוח משפטים בעלי נושא סתמי והמרתם¹
- זיהוי ותחימה של פסוקית מצומצמת והמרה למשפטים בעלי פסוקית מצומצמת¹
- תקינות: זיהוי מבנים תחביריים משובשים ותיקונם

תורת הצורות (40 נקודות)

פרק זה לא יכול

- ניתוח, יצירה והטיה של פעלים לפי שורש, בניין, גוף, זמן או דרך בגזרות: פ"צ, פ"א, כפולים (ע"ע)²
- ניתוח, יצירה ומיון לפי שורש ומשקל של שמות בגזרות: פ"צ וכפולים (ע"ע)²
- דרכי היווצרות השורשים המרובעים, השורשים התנייניים והשורשים גזורי השם
- תיקוני הגייה: הבחנה בין מילה שהגייתה משובשת ובין מילה שהגייתה תקנית³

* הנבחים בשאלון 11271 ינהגו על-פי המופיע בפרקי הלשון בלבד.
¹ לא יינתנו נבחנים אשר ינסחו בתרגילי ההמרה משפטי ייחוד, משפטים בעלי נושא סתמי או משפטים בעלי פסוקית מצומצמת, גם אם לא נדרשו לכך, כל עוד ינוסחו משפטים שיעמדו בהוראה הנדרשת.
² יינתנו פעלים ושמות בגזרות אלה הנוטים על דרך גזרת השלמים.
³ יינתנו דיוקי הגייה בהקשר, קרי בחירה בין שתי צורות תקניות בהקשר נתון, לדוגמה **נוצרות / נוצרות**

שאלונים 11241 ו-11247*

הנושאים המוצגים להלן נוספים על הנושאים שמלכתחילה אינם נדרשים בשאלונים אלה.

הבנת הנקרא (25 נקודות)

בפרק זה לא תידרש כתיבת עמדה אישית מנומקת בהיקף מצומצם בזיקה לטקסטים.

כתיבה (25 נקודות)

בפרק זה תידרש כתיבה הממזגת בין שני טקסטים למטרת סקירה בהתאם לרכיבי המטלה.
היקף הכתיבה הנדרש הוא 100-200 מילים.

שם המספר (10 נקודות)

פרק זה לא יכלול שימוש תקני של שם המספר בשברים.

תחביר (40 נקודות)

פרק זה לא יכלול

- זיהוי וניתוח משפטים בעלי נושא סתמי והמרתם⁴
- זיהוי ותחימה של פסוקית מצומצמת והמרה למשפטים בעלי פסוקית מצומצמת³

תורת הצורות (40 נקודות)

פרק זה לא יכלול

- ניתוח, יצירה והטיה של פעלים לפי שורש, בניין, גוף, זמן או דרך בגזרת פ"א⁵ ושל שורשים בעלי עיצורים גרוניים הגורמים לשינוי הניקוד והגיית המילה (תשלום דגש והנמכת תנועה)
- ניתוח, יצירה ומיון לפי שורש ומשקל של שמות בעלי עיצורים גרוניים הגורמים לשינוי הניקוד והגיית המילה (תשלום דגש והנמכת תנועה)
- דרכי היווצרות השורשים המרובעים, השורשים התנייניים והשורשים גזורי השם

* הנבחנים בשאלון 11231 ינהגו עלפי המופיע בפרקי הלשון בלבד.
⁴ לא יינתנו נבחנים אשר ינסחו בתרגילי ההמרה משפטי ייחוד, משפטים בעלי נושא סתמי או משפטים בעלי פסוקית מצומצמת, גם אם לא נדרשו לכך, כל עוד ינוסחו משפטים שיעמדו בהוראה הנדרשת.
⁵ יינתנו פעלים בגזרת פ"א הנוטים על דרך גזרת השלמים.

שאלון 11281 מותאם לנבחנים כבדי שמיעה וחירשים

הבנת הנקרא

בפרק זה לא תידרש כתיבת עמדה אישית מנומקת בהיקף מצומצם בזיקה לטקסטים.

תחביר

פרק זה לא יכלול

- זיהוי וניתוח הסגר
- דרכי מסירה: דיבור ישיר, דיבור עקיף והסגר
- תקינות מבחינת פיסוק: פסיק, סימן שאלה, סימן קריאה, מירכאות, נקודתיים

תורת הצורות

פרק זה לא יכלול

- ניתוח, יצירה והטיה של פעלים לפי שורש, בניין, גוף, זמן או דרך בגזרות: פי"צ, פי"א⁶
- ניתוח, יצירה ומיון של שמות לפי שורש ומשקל בגזרת פי"צ⁵
- משמעויות הבניינים: פעיל וסביל

⁶ יינתנו פעלים ושמות בגזרות פי"צ ופי"א הנוטים על דרך גזרת השלמים.

שאלון 11284 לנבחנים עולים חדשים ברמות א-ב

תחביר

פרק זה לא יכלול

- משפטים שמניים
- משפטי קיום ושייכות (יש/אין)
- משפטי תנאי בטל
- משפטי הוספה והדגשה
- משפטי זמן

מערכת הצורות

פרק זה לא יכלול

- זיהוי שורשים, הטיה ושיבוץ של פעלים ושמות בגזרות: פי"צ ופי"א⁷
- משמעויות הפועל: פעיל וסביל
- תקינות בפועל ובשם

שם המספר

פרק זה לא יכלול

- מספר סתמי
- תאריכים

⁷ יינתנו פעלים ושמות בגזרות פי"צ ופי"א הנוטים על דרך גזרת השלמים.

שאלון 11274 לנבחנים עולים חדשים ברמה ג

הבעה בכתב

פרק זה לא יכלול

- מכתב / דואר אלקטרוני
- דף הדרכה או עלון

מילות היחס

פרק זה לא יכלול

- נטיית מילות היחס האלה : על, מעל, אחרי, מאחורי, לפני, עלידי
- התאמת מילות היחס ואותיות היחס המוצרכות לפועל

תחביר

פרק זה לא יכלול

- משפטי תכלית

שם המספר

פרק זה לא יכלול

- מספר סודר

שאלון 11272 לנבחנים עולים חדשים

הבעה בכתב

פרק זה לא יכלול

- כתיבת מכתב
- כתיבת נייר עמדה
- כתיבת המלצה על סרט, ספר או סדרה

תחביר

פרק זה לא יכלול

- נשוא שמני
- התאמת האוגד (מסוג כינוי הגוף) לנושא במין ובמספר
- המרה בין משפטי חיווי למשפט שאלה ולהפך

מערכת הצורות

פרק זה לא יכלול

- ניתוח פעלים בגזרת השלמים, לרבות מרובעים
- משמעויות הבניינים: פעיל-סביל – המרה ושיבוץ